

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22.03.2012
Sayı: 319

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamuoyunda Hal Kanunu olarak bilinen 5957 sayılı “Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” 2012 yılı başında yürürlüğe girmiştir. Uygulamada yaşanan aksaklıklar birçok sorunu da beraberinde getirmiş ve Üreticiler, Toptancılar, Belediyeler, Tüketiciler olmak üzere tüm tarafların şikâyetine neden olmuştur.

Uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi ve ortaya çıkan sorunların çözümü için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasamızın 98, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 20/03/2012

3 Haluk Ege Logar
İstanbul M.
Ali Demirci
Adana M.
Osman KAPTAN
Antalya Milletvekili
Bülent Kuzupet
Ankara M.
Gürküt AÇAR
Samsun M.
Celal DİNÇER
İstanbul Milletvekili
M. SERDAR SOYDAN
GAMKIRALE M.
Mehmet Ali Ediboylu
HATAY M.
Bülent Tazcan
Aydın M.
Ali Serindan
Gaziantep M.

[illegible]

GEREKÇE

Ülkemiz, Dünya'da Çin, Hindistan ve ABD'den sonra 4 üncü büyük sebze ve meyve üreticisidir.

TÜİK'in Tarım Bakanlığından aldığı tahmini rakamlara göre 2011 yılında 45 milyon ton sebze ve meyve üretilmiştir. Bunun 17 milyon tonu meyve 28 milyon tonu da sebzedir.

İç Ticaret Genel Müdürlüğüne göre 2010 yılında üretilen sebze ve meyvenin yaklaşık %5'i ihraç edilmekte %95'i de ülke içinde tüketilmektedir. Ancak bunun %25'lik bölümü ise tüketim merkezlerine ulaşmadan zayı olmaktadır.

İç pazara sürülen sebze ve meyvenin %30'u hallerde işlem görmekte, kalan %70'i de kayıt dışı pazarlanmaktadır.

Toptancı Haller; Belediyelerce kurulan üretici ve tüccar mallarının pazarlanıp değerlendirilerek paraya çevrildiği fiyat bulduğu yerlerdir. Yani bir bakıma sebze ve meyve borsasıdır.

Toptancı Haller aynı zamanda; Belediyelerin rüsum, devletin içinse stopaj toplama yerleridir.

Sebze ve meyve, dayanıklı tüketim malı olmadığı için maliyet esasına göre satılamamaktadır. Raf ömrü kısa olan, çabuk bozulabilen, çürüye bilen, fiyatları da günlük arz ve talebe göre belirlenen mallardır.

Bu yılbaşında uygulamaya konan 5957 sayılı yeni hal kanunundan hiç kimse memnun değildir ve birçok sorunu da beraberinde getirmiştir.

1-Ucuzluk getirilecek denmiş ucuzluk gelmemiştir. Tüketim bölgelerinden fiyatların yüksek olduğu şikâyeti halen gelmeye devam etmektedir. Ürünler, üretim bölgesindeki halin 4-5 katına Ankara ve İstanbul'daki manavlarda satılmaktadır. Eskinden de böyle idi, şimdi de böyledir.

2-Belediyelerin hal müdürlükleri aracılığı aldığı, eskiden %2 olan rüsum geliri, üretim bölgelerinde %0,25'e inmiştir. Bu gelir ile analiz laboratuvarı, soğuk hava deposu gibi yatırımlar bir yana dursun, halin temizliği bile yapılamayacak duruma gelmiştir. Sadece Finike Kumluca arasındaki hallerin sebze ve meyve artıkları bir sezonda 500,000 tonu bulduğu, bu kadar çok atığın nasıl temizleneceği söylenmektedir.

3-Komisyoncuların dükkân devir hakları ellerinden alınmıştır. 40-50 yıl komisyonculuk yaptıktan sonra çoluğumuz çocuğumuza ne bırakacağız diye sormaktadırlar. Üreticilere avans, alıcılara da veresiye mal veren onlardır. Eğer üretim bölgesinde sel, don, dolu gibi bir afet olması durumunda üreticiden mal alınamamakta ve alınan banka kredileri nedeniyle de icralara maruz kalınmaktadır.

Hâlbuki komisyonculuk güvene dayanır. Komisyoncu mal gönderene avans vermezse dükkânına mal gönderen olmaz, veresiye mal vermezse de dükkânından mal alan olmaz.

4-Yeni çek kanununa caydırıcı değil, halcinin ve üreticinin aleyhinedir. Çeki veren malı alıp gidecektir. Sonradan da çekin karşılığı çıkmayacaktır. Dolayısıyla gelen de vuracaktır giden de vuracaktır. Komisyoncunun ve üreticinin hakkı nasıl koruncaktır.

5-Hal bildirim sistemi, tamamen konuya hakim olmayan İç Ticaret Genel Müdürlüğü bürokratlarınca hazırlanmış ve ellerine yüzlerine bulaştırmışlardır. Sistem çökmüş ve çalışamaz duruma gelmiştir.

6-Hal içinde KDV %1 hal dışında ise %8'dir. Büyük işletmeler hal içinde küçük bir dükkân alıp sorunu çözmeye çalışmaktadır.

7- Bakanlık rüsum toplama yetkili mercii olarak sadece Vakıfbank'ı belirlemiştir. Ancak, Demre gibi her merkezde Vakıfbank olmadığı için mağduriyet yaşanmaktadır.

Yukarıda arz ettiğimiz ve görüşmeler sırasında TBMM Genel Kurulunda arz edeceğimiz nedenlerle bir Araştırma Komisyonu kurularak konunun araştırılması ve öneriler sunulması gerekmektedir.